

Programul ONU „Femeile în politică”

United Nations
MOLDOVA

Empowered lives.
Resilient nations.

FORUMURILE REGIONALE PARLAMENTARE

Ghid pentru deputați

DIALOG CU CETĂȚENII

Chișinău 2015

«Egalitatea de gen este mai mult decât un scop în sine. Este o precondiție pentru a face față provocării de a reduce sărăcia, pentru a promova o dezvoltare durabilă și pentru a construi o bună guvernare.»

Kofi Annan, Ex-Secretarul General al ONU

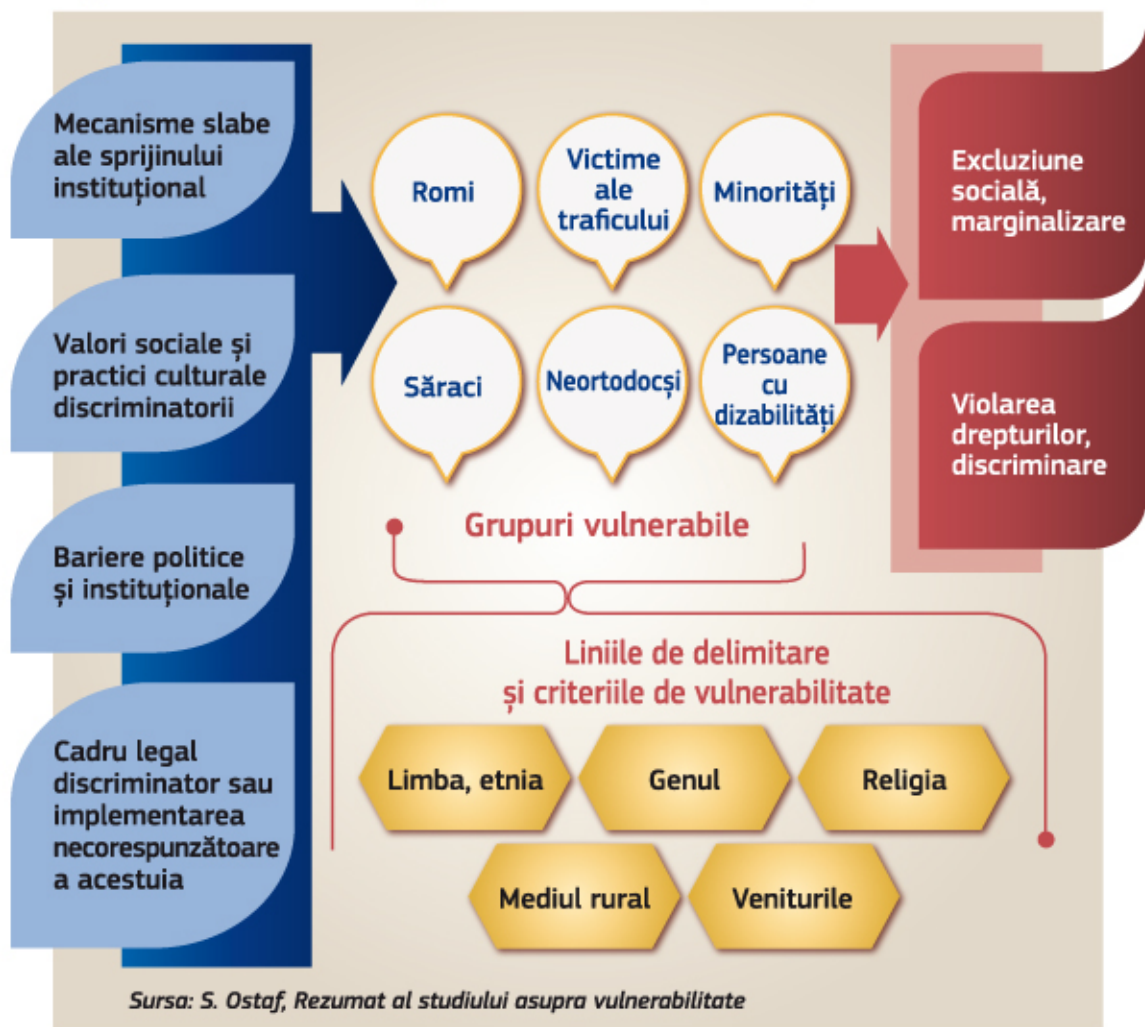
PROGRAMUL ONU „FEMEILE ÎN POLITICĂ”

Programul ONU „Femeile în politică” este implementat în perioada 2014-2016, cu asistența financiară a Guvernului Suediei, fiind realizat de către două agenții ONU – UN Women (Entitatea ONU pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor) și PNUD Moldova, în parteneriat cu Fundația Est-Europeană și Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”.

Programul are ca obiectiv îmbunătățirea participării femeilor în politică și în procesul de luare a deciziilor, prin crearea unui mediu favorabil pentru reprezentarea lor semnificativă, cât și prin sporirea capacităților femeilor înainte și după alegerile parlamentare și locale. Principalele direcții de activitate ale programului, urmate și implementate de PNUD țin de: a) instruirea femeilor alese în urma alegerilor parlamentare și locale; b) consolidarea capacităților Oficiilor Teritoriale de Informare ale Parlamentului (OTIP) în facilitarea legăturii dintre cetățeni și deputați, inclusiv cu cetățenii din grupurile marginalizate, în special femei; c) promovarea echilibrului de gen în structurile de administrare electorală și alegeri; d) desfășurarea campaniilor de sensibilizare a alegătorilor să participe activ la alegerile parlamentare și locale, etc. Astfel, sporirea implicării și rolului femeii în viața publică a țării este una dintre prioritățile acestui program. Dar, de cele mai multe ori, femeile ezită să își facă vocea auzită în raport cu factorii de decizie și au o implicare mai redusă la formularea și dezbaterile politicilor publice. Motivele pentru aceasta sunt diverse – de la povara sporită a grijilor casnice care le limitează timpul pentru activități sociale la ezitarea de a-și expune public necesitățile din frica de a fi judecate sau chiar stigmatizate, în special în cazul femeilor din grupurile marginalizate sau excluse social. Or, o democrație participativă și cu adevărat incluzivă presupune ca vocile tuturor categoriilor de cetățeni să fie auzite și luate în calcul la formularea, discutarea și realizarea politicilor publice.

SITUAȚIA CURENTĂ CU PRIVIRE LA EGALITATEA DE GEN ÎN REPUBLICA MOLDOVA

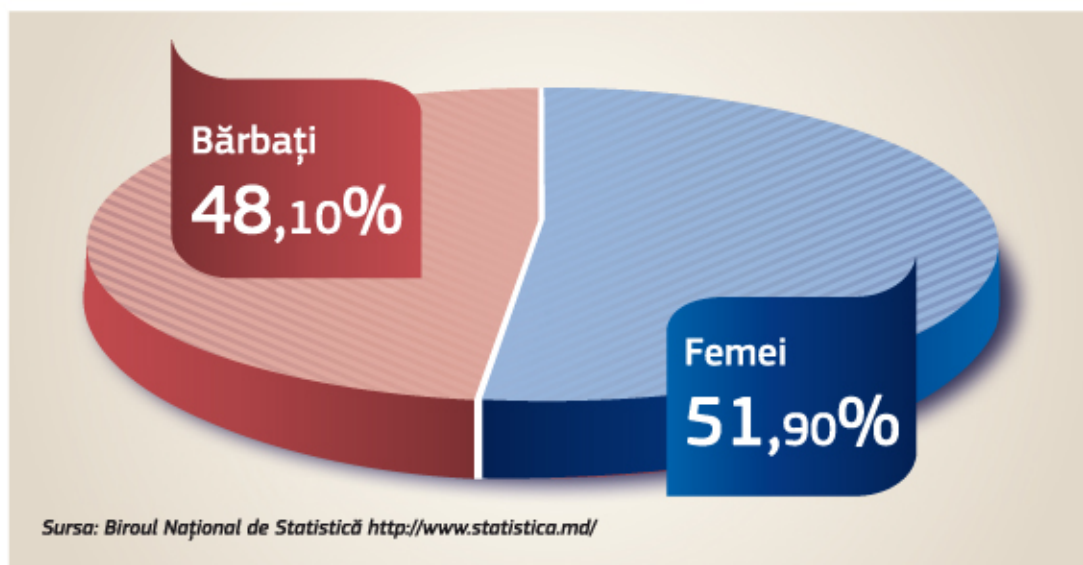
Aspecte ale vulnerabilității femeilor: factori, cauze, efecte

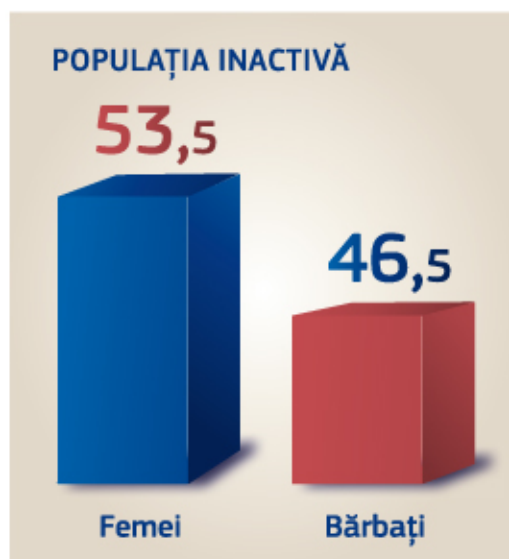
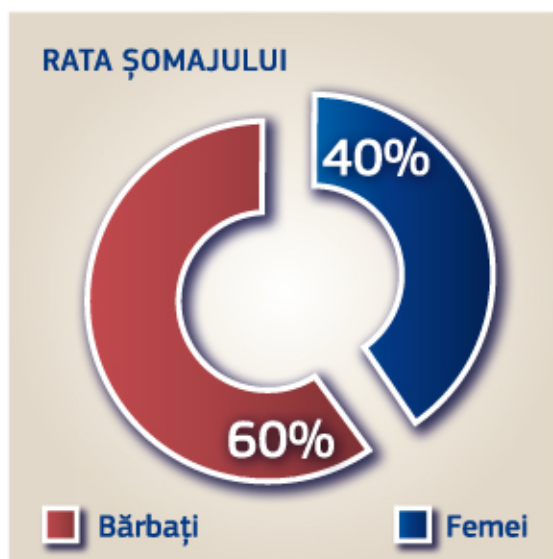
Pe parcursul activității ONU în Republica Moldova au fost identificate următoarele: femeile cu dizabilități, femeile victime ale violenței domestice și ale traficului de ființe umane, femeile în etate, femeile din spațiul rural, femeile infectate și afectate de HIV, mamele tinere cu copii mici din comunitățile marginalizate, femeile de etnie romă și din alte grupuri etnice, femeile ce au emigrat, iar apoi au revenit în țară, dar și cele cu risc sporit de migrație, toate aceste femei sunt marginalizate, iar nivelul de participare și reprezentare a lor în politică este unul foarte redus, precum și în procesele de luare a deciziilor la toate nivelurile.

SITUAȚIA FEMEILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA, CONFÖRM DATELOR STATISTICE

- Mai mult de jumătate din populația Republicii Moldova la 01.01.2015 o constituiau femeile, 51,9%;

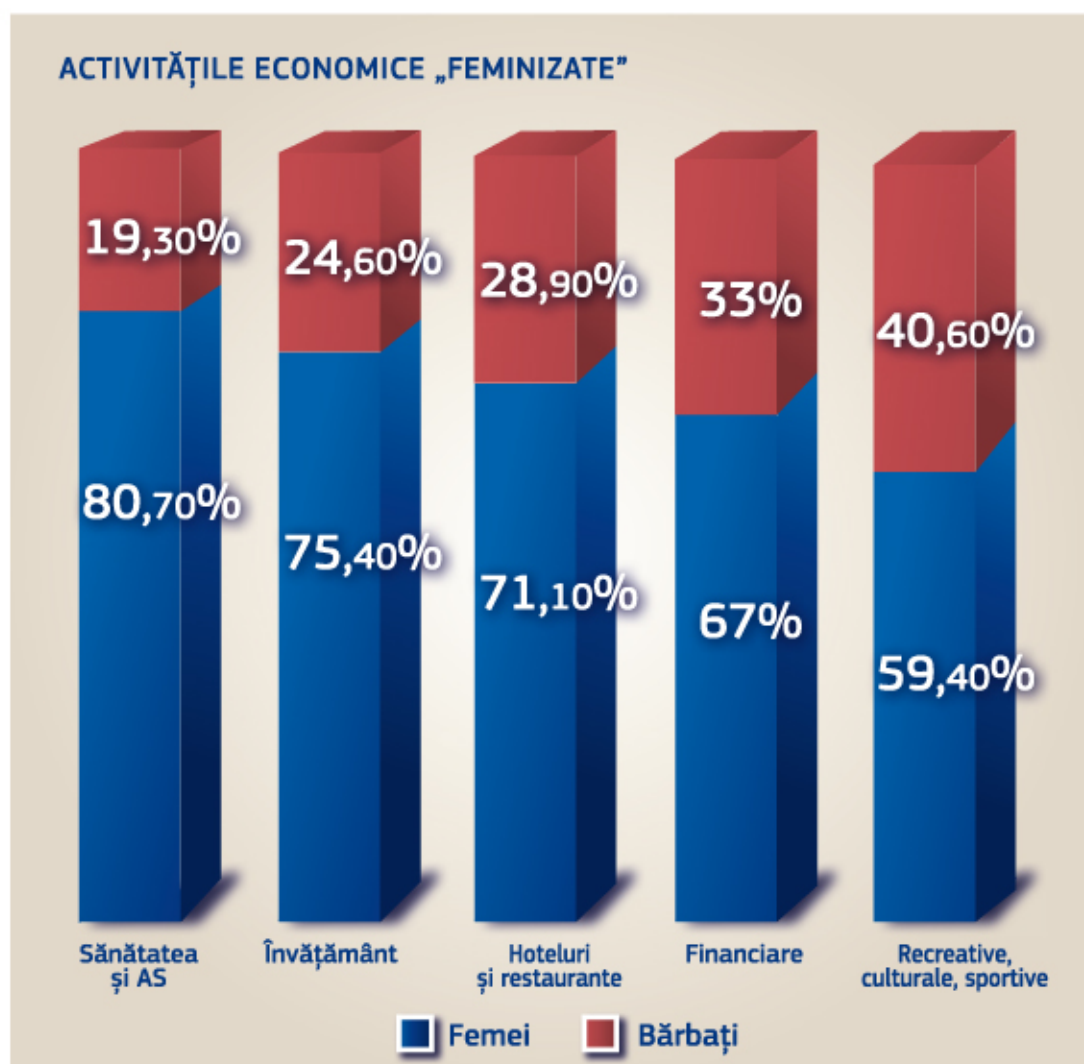

- Rata șomajului este mai mică la femeii decât la bărbați (4,8% comparativ cu 7,1%), însă ponderea femeilor în populația inactivă este mai mare (53,5%);

Sursa: Biroul Național de Statistică <http://www.statistica.md/>

- Femeile câștigă, în medie, cu 12,2% mai puțin decât bărbații (salariul mediu al femeilor în anul 2011 a constituit 87,8% din salariul mediu al bărbaților);
- Tipurile de activități economice „feminizate” sunt: sănătatea și asistența socială (80,7% dintre salariați); învățământ (75,4% dintre salariați); hoteluri și restaurante (71,1% dintre salariați); activitățile financiare (67% dintre salariați); activități recreative, culturale și sportive (59,4% dintre salariați);

Sursa: Biroul Național de Statistică <http://www.statistica.md/>

DATE STATISTICE

- Mai mult de jumătate din populația Republicii Moldova la 01.01.2015 o constituiau femeile, 51,9%;
- Rata șomajului este mai mică la femei decât la bărbați (4,8% comparativ cu 7,1%), însă ponderea femeilor în populația inactivă este mai mare (53,5%);
- Femeile câștigă în medie cu 12,2% mai puțin decât bărbații (salariul mediu al femeilor în anul 2011 a constituit 87,8% din salariul mediu al bărbaților);
- Tipurile de activități economice „feminizate” sînt:
 - *sănătatea și asistența socială (80,7% dintre salariați);*
 - *învățământ (75,4% dintre salariați);*
 - *hoteluri și restaurante (71,1% dintre salariați);*
 - *activitățile financiare (67% dintre salariați);*
 - *activități recreative, culturale și sportive (59,4% dintre salariați);*

În Moldova, în timp ce femeile în general se confruntă cu discriminarea de gen, anumite grupuri de femei se confruntă cu forme suplimentare de discriminare, marginalizare și excludere socială bazată pe motive suplimentare, cum ar fi rasă, identitate etnică sau religioasă, dizabilitate, etc. Cu toate acestea, chiar și discriminarea cauzată de astfel de factori este bazată pe gen. Astfel, în 2006, Comitetul ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor și-a exprimat îngrijorarea cu privire la o serie de aspecte, inclusiv:

- Feminizarea tot mai mare a sărăciei, în special în rândul grupurilor vulnerabile de femei, cum ar fi femeile din mediul rural, femeile care conduc singure gospodăriile, femeile care aparțin unor grupuri etnice, în special femeile rome, femeile cu dizabilități și femeile în etate;
- Prevalența violenței în familie și lipsa căilor eficiente de atac și a asistenței juridice adecvate în caz de încălcare, a atitudinilor patriarhale larg răspândite și a stereotipurilor adânc înrădăcinate privind rolurile și responsabilitățile femeilor și bărbaților în familie și în societate;
- Disponibilitatea limitată a datelor statistice dezagregate în funcție de sex, etnie și de vârstă, și pe zonele urbane și rurale.

CADRUL LEGAL-NORMATIV ȘI INSTITUȚIONAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

- **Legea nr.5-XVI cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați (din 9 februarie, 2006).** Această lege reglementează măsurile pentru promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și eliminarea discriminării directe și indirecte după criteriul sexului, în toate sferile vieții publice din Moldova.
- **Hotărârea Guvernului RM №350 din 07.04.2006.** A fost instituită Comisia Guvernamentală pentru egalitate între femei și bărbați.
- **Prin Hotărârea Guvernului №895 din 07.08.2006** a fost aprobat Regulamentul Comisiei guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați.
- **Planul Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului 2004-2008 (PNADO),** prin capitoul 11, a abordat problema drepturilor femeii.
- În decembrie 2009 Guvernul Republicii Moldova a adoptat **Programul național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015 și Planul de acțiuni pentru implementare.**

OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE ALE MILENIULUI (2005-2015), LA CAPITOLUL "EXTINDEREA"

- Eliminarea stereotipurilor de gen cu privire la locul și rolul femeii în societate și în familie;
- Fortificarea mecanismelor de asigurare a parității de gen la toate nivelurile de luare a deciziilor;
- Crearea cadrului instituțional de prevenire și combatere a violenței în bază de gen.

DOCUMENTE INTERNAȚIONALE ȘI CONVENȚII

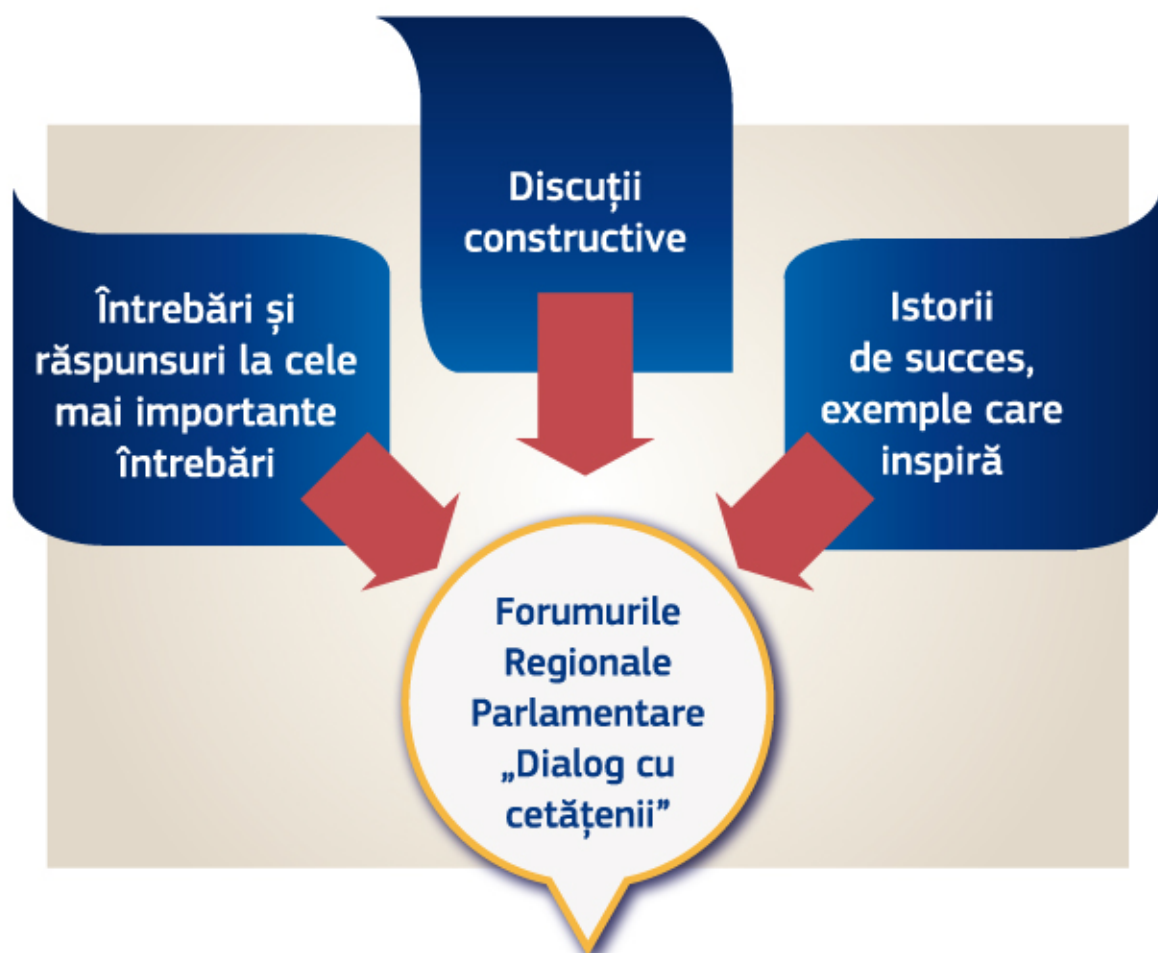
În anul 1994 Republica Moldova a ratificat Convenția cu privire la eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (engl. CEDAW), iar ulterior și Protocolul Opțional.

În anul 1995 Moldova a ratificat Convenția Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei

În anul 1999 – Convenția OIM privind egalitatea de remunerare a mâinii de lucru masculine și a mâinii de lucru feminine, pentru o muncă de valoare egală, iar în anul 2001 – Ratificarea Cartei Sociale Europene Revizuită.

DESPRE FORUMURILE REGIONALE PARLAMENTARE „DIALOG CU CETĂȚENII”

Scopul acestor forumuri este de a spori comunicarea dintre deputați și cetățeni, dar și de a contribui la creșterea nivelului de încredere a cetățenilor în politic, prin exprimarea certitudinii că necesitățile le vor fi auzite și luate în calcul. Nu în ultimul rând, forumurile respective vor spori capacitățile deputaților – femei și bărbați – în abordarea problemelor legate de egalitate de gen și drepturile omului. La finele fiecărui forum, va fi formulat un sumar al discuțiilor care va fi remis spre examinare deputaților.

Astfel, Programul va facilita organizarea a 15 forumuri în următoarele centre raionale și orașe: Edineț, Leova, Orhei, Comrat, Sângerei, Dondușeni, Drochia, Briceni, Ungheni, Ialoveni, Hâncești, Căușeni, Cantemir, Ștefan Vodă și Cimișlia. Principalele criterii care au stat la baza selectării acestor localități au fost: prezența Oficiilor Teritoriale de Informare a Parlamentului (OTIP), distribuția geografică echilibrată, dar și principiul concentrării sporite a grupurilor de cetățeni din categoriile marginalizate sau socialmente excluse, menționate mai sus. Forumurilor urmează a fi organizate în parteneriat cu OTIP-urile, în raioanele unde sunt prezente acestea.

Obiectivul general al forumurilor parlamentare este de a sprijini participarea mai amplă a femeilor în politică și în procesul de luare a deciziilor, prin crearea unui mediu favorabil pentru participarea lor semnificativă și prin acordarea sprijinului în dezvoltarea capacităților femeilor înainte de alegeri, în timpul alegerilor și după alegeri, la nivel central și local. De asemenea, Forumurile vor contribui la promovarea unei mai mari conștientizări din partea publicului larg a contribuției femeilor în procesul de conducere la nivel politic. Proiectul propus va sprijini promovarea drepturilor femeilor și realizarea angajamentelor asumate de către Guvernul Republicii Moldova.

Forumurile parlamentare vor fi structurate în 2 sesiuni. În sesiunea I, deputații din Parlament se vor axa pe problemele femeilor din regiune cu scopul de a le încuraja și oferi un exemplu, având, totodată, ocazia să le răspundă la cele mai stringente întrebări care le frământă. În cadrul sesiunii II, moderatorii vor da start discuțiilor la care vor fi încurajați să participe și invitații la forum, deopotrivă cu deputații/deputatele. Discuțiile se vor axa pe câteva subiecte, dintre care: 1) Importanța implementării principiului egalității de șanse în politică. 2) Obstacolele pe care le întâmpină femeile care doresc să intre în politică. 3) Necesitățile cele mai stringente cu care se confruntă cetățenii din regiuni, în special, în ceea ce ține de discriminare și cum ar putea deputații să contribuie la satisfacerea acestora. 4) Politicile care sunt necesare pentru a susține participarea femeilor.

Cine sunt cei invitați să participe în cadrul reuniunilor pregătitoare?

Una dintre finalitățile forumurilor parlamentare este de a realiza un document care va conține un sumar al discuțiilor, ce va fi înmănat deputaților pentru utilizarea ulterioară a acestuia ca bază în procesul de luare a deciziilor în acest domeniu. De aceea, este necesară asigurarea unei calități impecabile a discuțiilor și concluziilor formulate, astfel ca acestea să fie relevante și reprezentative. În acest scop, fiecare forum va fi precedat de o întâlnire preliminară, în cadrul căreia vor fi abordate principalele momente în organizarea forumurilor. La discuții vor fi invitați:

Reprezentanții societății civile

Organizații obștești, ONG-uri și beneficiarii acestora

Asistenți sociali

Specialiști ce se află în contact direct cu grupurile vulnerabile ale comunității

Cadre didactice

Specialiști ce se află în contact permanent cu elevii și rudele acestora

Reprezentanți ai departamentelor de resurse umane din cadrul agențiilor economice

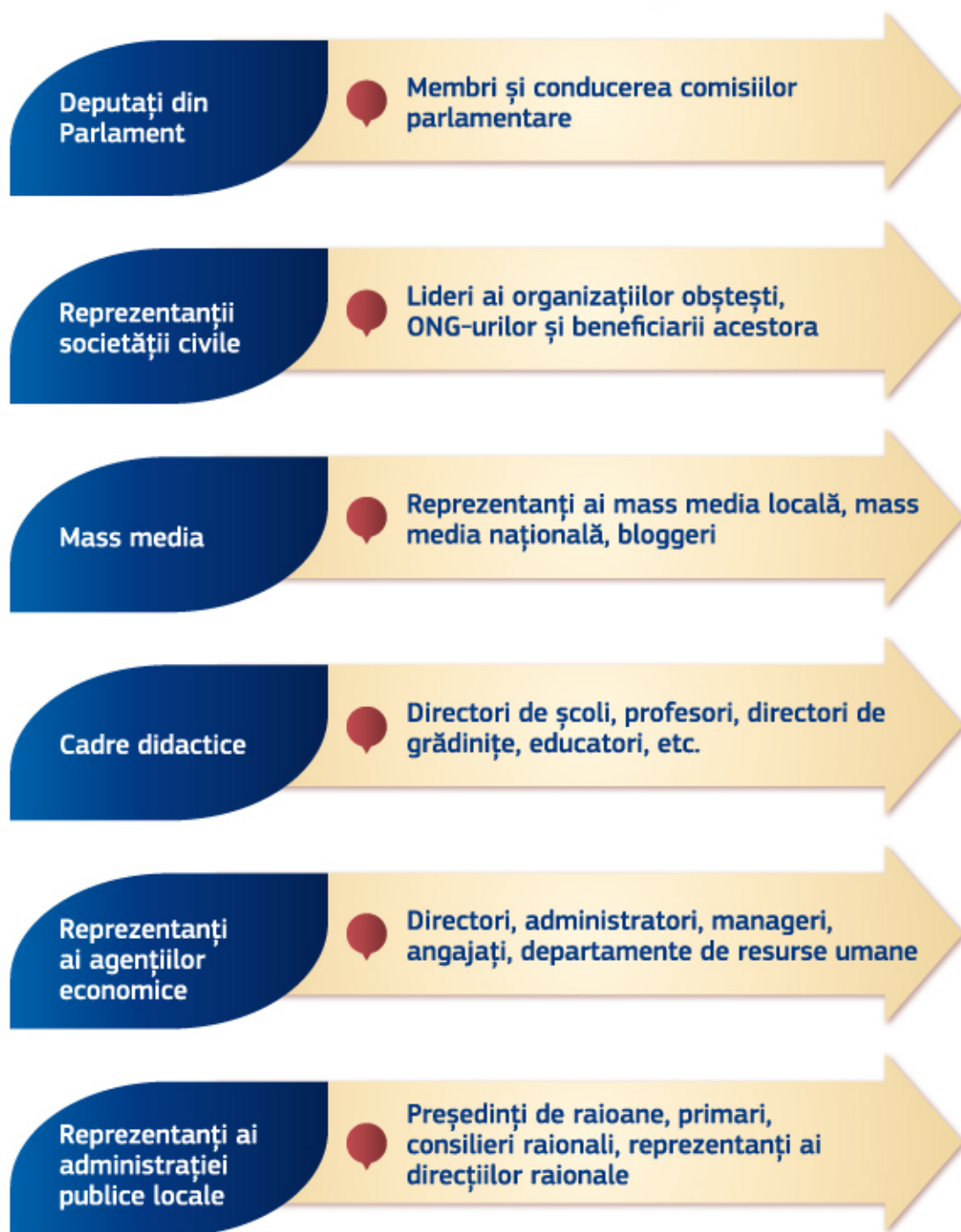
Specialiști ce sunt la curent cu situația social-economică a comunității și capabili să reprezinte profilul populației active

Reprezentanți ai administrației publice locale

Președinți de raioane, primari, consilieri raionali, reprezentanți ai direcțiilor

Cine sunt cei invitați să participe în cadrul Forumurilor Regionale Parlamentare „Dialog cu cetățenii”?

LISTA PROBLEMELOR ȘI PRINCIPALELOR NECESITĂȚI ALE FEMEILOR

Puțin peste 20% din femei au fost alese în funcția de deputat în Parlament după alegerile din 2010. Reprezentarea în Guvern a femeilor a scăzut în anii 2010-2011 de la 22% spre mai puțin. Femeile reprezintă jumătate din angajații în câmpul muncii din țară.

Femeile și rolul lor stereotipizat în societate; sub-reprezentarea lor în partidele politice și în structurile de decizie

Problemele specifice sunt ratele înalte ale șomajului, în special în rândurile tinerilor, femeilor și populației rome, lipsa oportunităților de angajare în câmpul muncii și salariile mici, care au determinat o emigrare masivă a persoanelor cu vârsta aptă de muncă.

Tinerii și șomajul

Veniturile femeilor și ale bărbaților sunt inegale, pe lângă faptul că femeile prestează/fac lucru casnic neremunerat. Femeile sunt plătite, în medie, cu 30% mai puțin decât bărbații, în special în sectorul public. Diferența persistă deoarece femeile, în majoritatea cazurilor, lucrează în sectoare plătite mai slab (considerate în mod tradițional ocupații feminine – educație, asistență medicală sau servicii) sau ocupă poziții mai prost plătite.

Remunerarea femeilor se deosebește de cea a bărbaților

Copiii, ai căror părinți sunt plecați peste hotare și lăsați în grija tutorilor în locul părinților, necesită o atitudine specială, deoarece aceștia ar putea să nu primească întotdeauna educația și susținerea morală de care au nevoie. Astfel aceștia sunt/se simt neglijăți, forțați să-și asume responsabilitățile adulților și mai expuși la exploatare și riscuri ale delincvenței juvenile.

Orfanii sociali

Feminizarea sărăciei are loc în special în grupurile vulnerabile, cum ar fi cele ale femeilor din spațiul rural, femeile care conduc singure gospodăriile, femeile ce aparțin unor grupuri etnice minoritare, în special femeile rome, cele cu dizabilități și cele de vârstă a treia.

Feminizarea sărăciei, în special, în rândurile minorităților

Există îngrijorări privind prevalența violenței împotriva femeilor, dar și a copiilor, și lipsa de disponibilitate a datelor actualizate dezagregate pe sex, care ar include toate formele de violență împotriva femeilor. O altă problemă este că legislația existentă nu definește „violența în familie” drept infracțiune specifică. De aici și intervențiile sporadice ale autorităților publice vizate.

Violența împotriva femeilor

REGIUNEA Nord

(Edineț, Bălți, Briceni, Dondușeni, Ocnița, Râșcani, Glodeni, Soroca, Fălești, Drochia și Florești)

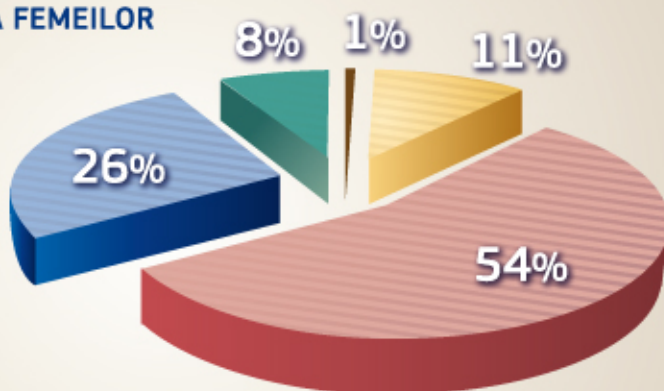
Printre principalele probleme cu care se confruntă femeile, abordate în raionul Edineț:

Aproape jumătate din femeile șomere au studii superioare, medii speciale sau profesional tehnic, iar vârsta lor medie este de 30 de ani. Având aceeași calificare profesională ca și bărbații, femeile, de regulă, sunt încadrate în munci ce necesită calificare joasă, având salarii mai mici decât cele ale bărbaților.

- Populația de etnie romă se confruntă cu accesul inegal la educație corespunzătoare și la serviciile de sănătate, servicii de susținere socială, cu șomajul și lipsa oportunităților de angajare.

SITUAȚIA ECONOMICĂ A FEMEILOR

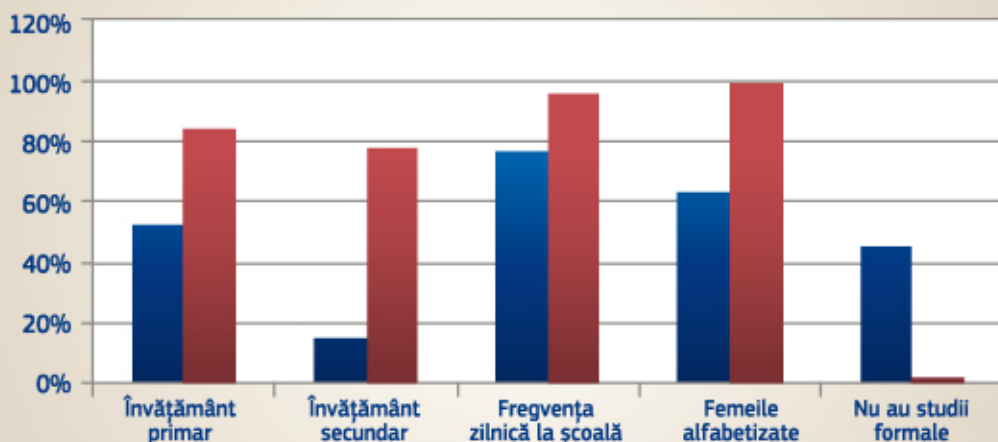
- Femei Bogate
- Femei Asigurate
- Femei cu venit modest
- Femei în pragul sărăciei
- Femei foarte sărace

Sursa: Raportul social anual al Ministerului Muncii, Protecției sociale și Familiei pentru anul 2014

- În domeniul pieței muncii, discriminarea femeilor persistă, îndeosebi la etapele angajării și promovării, salarizării și participării la instruire și deplasări. Lipsa serviciilor de îngrijire a copiilor la etapa preșcolară, precum și implicarea redusă a bărbaților în creșterea și educația copiilor, creează mari obstacole în calea realizării profesionale a femeilor și implicarea acestora în activități publice.

ACCESUL LA EDUCAȚIE PENTRU FEMEILE ROME

Sursa: Studiu cu privire la situația femeilor și fetelor rome din Republica Moldova

Pentru prima dată în Moldova: trei femei rome devin consilieri locali

noii, femeile rome, prin faptul că devenim fie o femeie-politician, fie o femeie de succes, avem posibilitatea să înlăturăm stereotipurile și să contribuim la eliminarea atitudinilor discriminatorii. Majoritatea localnicilor m-au susținut, nu doar romii și aceasta este esențialul. Acum sunt o femeie acceptată, respectată și implicată în mai multe proiecte”, a declarat consilierul local Varvara Duminică, ce reprezintă un exemplu de curaj, reușind să depășească obstacolele și să se implice în procesul de luare a deciziilor pentru comunitatea locală.

Laura BOSNEA este și ea una dintre cele trei femei rome, alese pentru prima dată consilieri locali în Moldova. Astăzi activează în calitate de consilier în orașul Râșcani. Femeia nu a acceptat discriminarea în viața ei și a știut cum să obțină funcția de conducere. „Vin dintr-o familie mixtă, dar simt sângele rom. Până acum am încercat să-i ajut prin activitatea mea de mediator comunitar, dar sper ca, prin funcția de consilier local, să pot face mai mult. Copiii de etnie romă trebuie să aibă dreptul la educație și mă doare când văd că se găsesc bani pentru tot, dar când vine vorba de un drum, rechizite, iluminat pentru romi, bani nu-s. Visul meu este să deschid un centru comunitar în Râșcani, astfel încât să văd copiii romi spălați, îngrijiți și educați. Atunci voi fi cu adevărat fericită!”, declară tânăra.

ISTORIE DE SUCCES:

Varvara DUMINICĂ este una dintre cele trei femei rome, care au fost alese consilieri locali pentru prima dată în Moldova. Varvara a fost aleasă consilier în satul Chetrosu, raionul Drochia. Femeia spune că în pofida discriminării cu care se ciocnește zilnic, ea va munci și va trece peste greutăți, pentru bunăstarea localnicilor. „Bineînțeles că discriminarea există și va exista. Discriminarea nu poate să dispară într-o perioadă atât de scurtă de timp. Dar eu cred că anume

REGIUNEA Centru

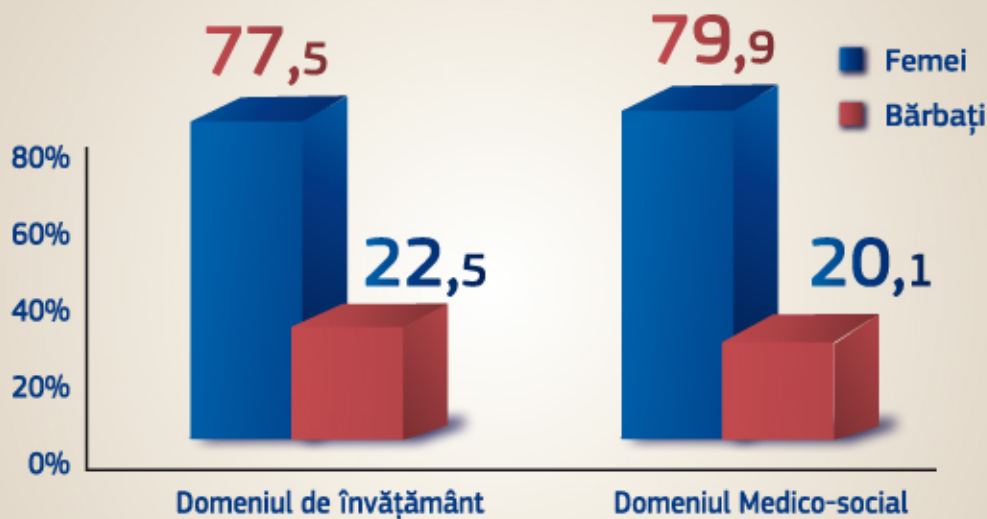
(Orhei, Telenești, Sângerei, Șoldănești, Rezina, Ungheni, Călărași, Strășeni, Criuleni, Dubăsari)

ORHEI

Printre principalele probleme cu care se confruntă femeile, abordate în raionul Orhei:

- Datele statistice existente evidențiază disparități semnificative pe genuri referitor

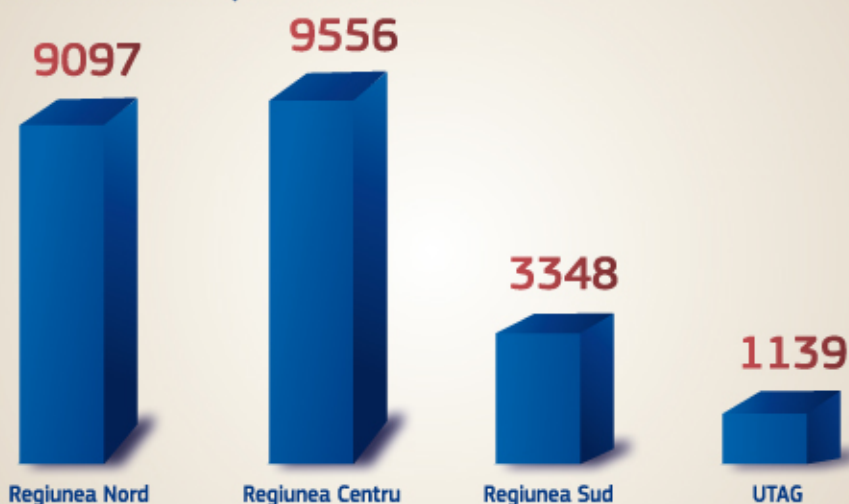
la repartizarea populației ocupate pe activități economico-sociale. Domeniile în care femeile dețin ponderi înalte au rămas neschimbate. Situația se prezintă astfel:

Sursa: Biroul Național de Statistică <http://www.statistica.md/>

- Lipsesc locurile de muncă, în special, pentru femeile din cadrul raionului.

ȘOMERI ÎNREGISTRAȚI PE REGIUNI

Sursa: Biroul Național de Statistică <http://www.statistica.md/>

- Lipsește cadrul normativ care ar garanta dreptul la un regim de muncă flexibil pentru părinți cu copii mici.
- Sistemul de servicii de îngrijire a copiilor este slab dezvoltat: lipsa sau insuficiența acestora limitează revenirea optimală, încadrarea în câmpul muncii a femeilor după/pe parcursul concediului de îngrijire a copilului, marginalizând statutul lor social și abilitatea economică.

Femeile cer mai mult și sunt mult mai perfecționiste la o funcție de conducere.

ISTORIE DE SUCCES:

Faptul că o schimbare, fie aceasta și radicală, poate fi operată oricând, îl demonstrează doamna Vera Golan. Doamna a fost aleasă primar chiar din primul tur, acumulând peste 50% din sufragii, fiind prima femeie-primar din istoria satului Rădenii Vechi, r. Ungheni. Vera Golan a decis să-și înceapă cariera politică după ce 44 de ani a activat în calitate de asistentă medicală în satul natal.

Astăzi cunoaște fiecare casă din sat, știe despre starea socială a fiecărui sătean și mai cu seamă, despre starea de sănătate a localnicilor, este la curent cu problemele cu care se confruntă sătenii. Propunerea de a se implica în politică a venit spontan, iar acceptarea a fost una firească. "Vreau să contribui cu ceva la bunăstarea societății și cred că acum e momentul. Sunt necesare schimbări. Timp de 16 ani, localitatea a stagnat, nu a fost implementat niciun proiect. Este timpul să ieșim din impas", își explică doamna Golan decizia.

REGIUNEA Sud

(Leova, Nisporeni, Hâncești,
Anenii Noi, Cantemir, Cimișlia,
Ialoveni, Căușeni)

Printre principalele probleme cu care se confruntă femeile, abordate în raionul Leova:

- Datele statistice pentru raionul Leova arată că în căutarea unui loc de muncă se aflau circa 2 mii de șomeri înregistrați, fiecare al cincilea fiind disponibilizat din

unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 51 la sută o constituie femeile. Doar fiecare al șaptelea șomer înregistrat beneficiază de ajutor de șomaj. La un loc liber de muncă reveneau în medie 11 șomeri.

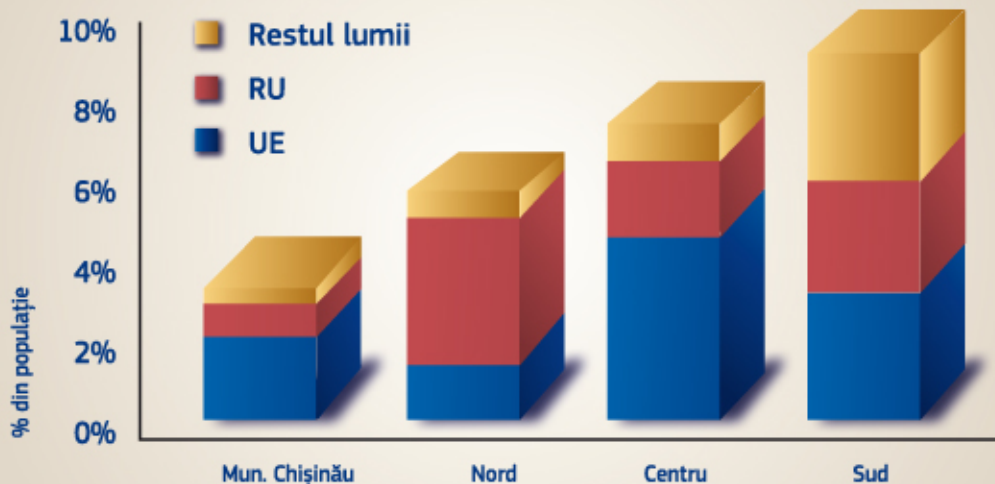
ACTIVITATEA AGENȚILOR ECONOMICI

Sursa: Biroul Național de Statistică <http://www.statistica.md/>

- Migrația a fost cauzată de factorii economici și a apărut ca un mecanism de reducere a sărăciei. Un studiu recent arată că factorii economici, precum sărăcia, șomajul și salariile mici, reprezintă peste 72% dintre factorii de împingere a migrației.

MIGRAȚIA FEMEILOR PE REGIUNI

Sursa: Biroul Național de Statistică <http://www.statistica.md/>

• Fenomenul violenței în bază de gen constituie o încălcare a drepturilor omului. Acest fenomen afectează toți membrii societății: femeile, bărbații și copiii; dar, conform statisticilor, majoritatea victimelor violenței în familie sunt femei.

În Republica Moldova și femeile fac agricultură performantă. Maria Gurschi din Căușeni lucrează mai bine de 50 hectare de livadă și de viță de vie

fermierilor. Doamna **Maria GURSCHI** este singura femeie din Căușeni care a reușit să atragă finanțări externe pentru dezvoltarea infrastructurii din agricultură. Astfel, a demonstrat că obstacolele pot fi depășite și rolul de femeie nu este unul limitat, dar include și implicare în dezvoltare și luare a deciziilor.

ISTORIE DE SUCCES:

Maria GURSCHI este astăzi mai mult decât mamă, soție, casnică. Ea este o femeie cu o afacere de succes, fiind singura femeie din raionul Căușeni care a convins mai mulți bărbați, deținători de terenuri agricole în sud-estul țării, să se asocieze pentru a obține finanțare din partea UE. Astfel, datorită eforturilor și muncii asidue a Mariei Gurschi, 5 fermieri s-au ales cu un frigider ultramodern în acest an. Tot în acest an doamna Gurschi își propune ca merele, prunele și strugurii produși în sud-estul țării să ajungă în Europa, anunțând postul de televiziune Studio-L.

Agricultorii din cele 4 gospodării țărănești din Căușeni recunosc că niciodată nu au crezut că o femeie ar putea gestiona atât de bine treburile

REGIUNEA UTAG

(Comrat, Basarabeasca, Taraclia,
Cahul, Ștefan Vodă și UTA Găgăuzia)

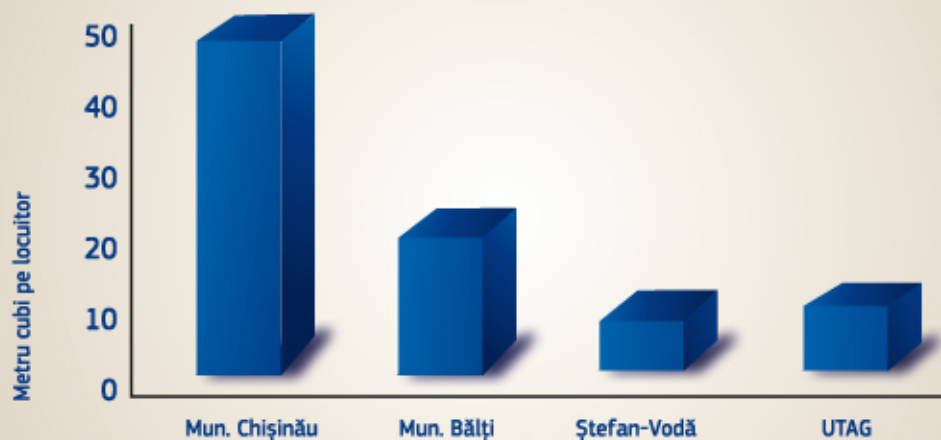

COMRAT

Printre principalele probleme
cu care se confruntă femeile,
abordate în UTAG

- Datele statistice demonstrează că în UTAG 14,3% dintre femeile lucrează în condiții sanitare-igienice nocive. Mai continuă angajarea femeilor gravide în sfera prelucrării tutunului, fapt ce pune în pericol sănătatea mamei și a fătului. Din cauza alimentației deficitare, 62,1% femeile gravide suferă de anemii.

VOLUMUL DE APĂ DISTRIBUIT POPULAȚIEI

Sursa: Biroul Național de Statistică <http://www.statistica.md/>

• În plan teritorial, cel mai mare volum de apă furnizat la un locuitor se înregistrează în mun. Chișinău – 42,2 mc, UTA Găgăuzia – 8,9 m.c., după care urmează regiunea Sud – 7,7 m.c. Problema asigurării cu apă și canalizare este și mai precară în zona rurală, unde circa 60% din populație duce lipsă de aceste servicii. Aici, din cauza lipsei accesului la apă, oamenii folosesc apa din fântâni. Datele statistice arată, însă, că din cele peste 300 de mii de fântâni de pe teritoriul țării, circa 80% conțin apă ce nu corespunde normelor sanitare. Problema apei este unul din factorii care influențează situația femeilor.

Orice muncă ale cărei rezultate îți aduc plăcere justifică eforturile depuse

toate hotărârile luate duc spre succesul comun. De asemenea, în cele mai dificile clipe alături îmi este familia, căreia îi mulțumesc foarte mult.”

Valentina ANDREEV vorbește și despre o rețetă a succesului, valabilă pentru multe femei, prin care demonstrează că limitele pot fi depășite: „Am curajul de a înfrunta toate greutățile, de a rămâne pe poziții în cele mai dificile negocieri și dăruirea de sine pentru a căuta mereu noi soluții, pentru a progresa și a fi mereu diferiți de alții. Un lider bun cunoaște drumul corect, îl poate arăta celor care îl urmează și, cel mai important, el însuși îl parcurge. Contează foarte mult ca în tot ceea ce faci să fii întotdeauna printre oameni.”

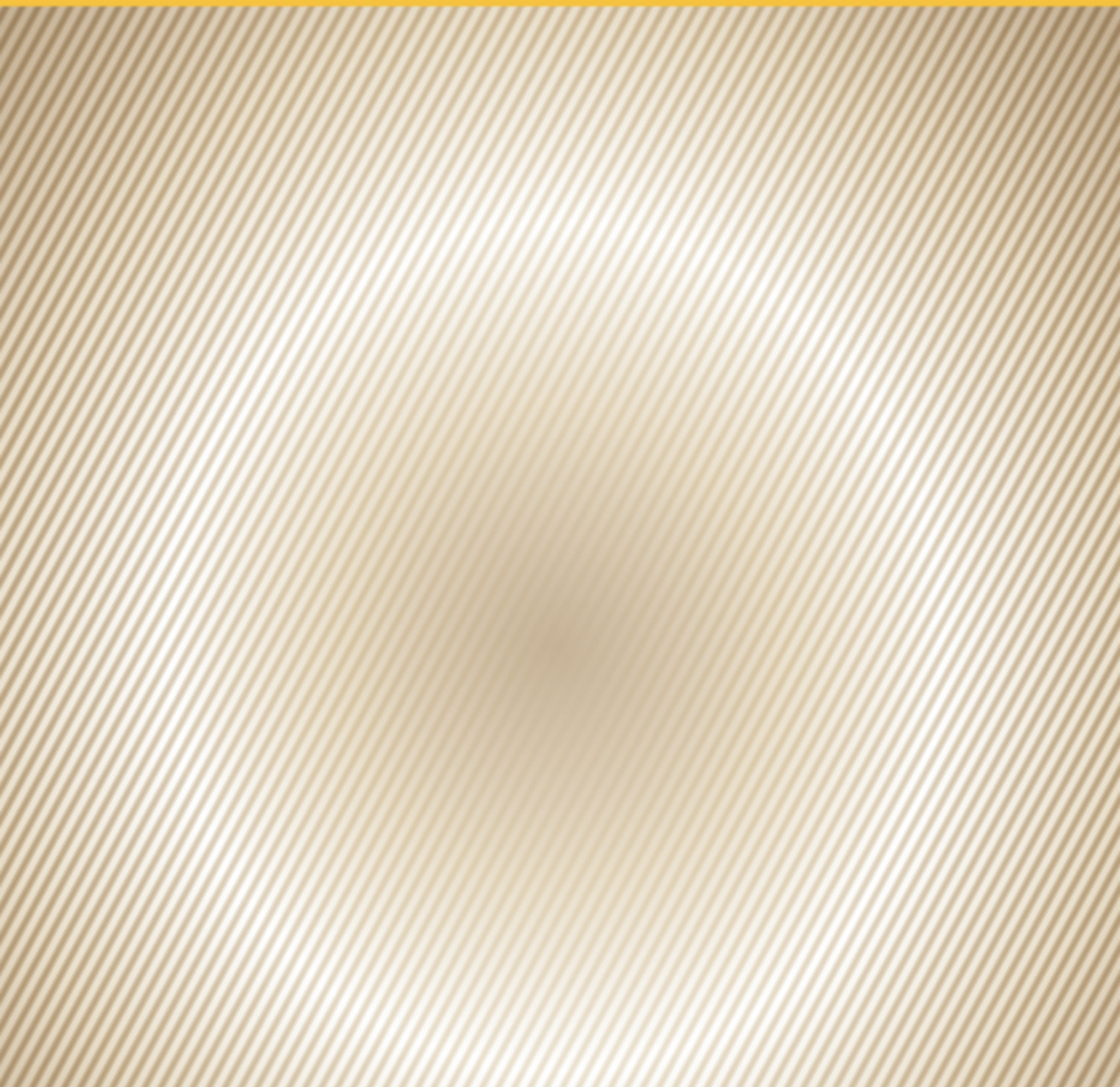
ISTORIE DE SUCCES:

Faptul că succesul și cariera nu au gender, îl demonstrează și doamna **Valentina ANDREEV**, care astăzi este directorul general al companiei la care s-a angajat în calitate de tehnolog 44 de ani în urmă. Prin muncă și străduință a fost, pe rând, șef de producție, șef de creație, inginer șef, ca astăzi să devină director general. Curajul și dăruirea de sine au fost cele mai importante calități care au determinat-o să devină un profesionist bun, spune doamna. Luarea deciziilor este o mare responsabilitate, recunoaște dânsa, dar mereu îi este alături echipa. „Cu toții înțelegem faptul că

CONCLUZII

Organizarea celor 15 forumuri "Dialog cu cetățenii" va contribui la stabilirea unei implicări mai active a grupurilor țintă în soluționarea problemelor enumerate mai sus și care îi afectează în viața de zi cu zi. Totodată, participarea deputaților la aceste forumuri, care vor avea loc la nivel local, le va oferi posibilitatea de a fi mai aproape de problemele cetățenilor, de a afla despre ele într-un mediu practic. Astfel, cunoscând problemele cetățenilor chiar din rădăcina acestora, capacitatea reprezentanților poporului în Parlament de a le aborda va crește semnificativ. În rezultat, politicile ce vor fi elaborate vor corespunde realității locale și vor contribui semnificativ la îmbunătățirea situației.

Prin urmare, numărul istoriilor de succes va crește esențial, iar datele statistice vor arăta diferit de cele actuale, demonstrând condiții mai bune de viață pentru grupurile țintă.

Forumurile Regionale Parlamentare „Dialog cu cetățenii” sunt organizate cu susținerea Programului ONU „Femeile în Politică”, implementat de Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), în parteneriat cu Fundația Est-Europeană și Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”, finanțat de Guvernul Suediei.